

РЕШЕНИЕ

«28» сентября 2021 г.

г. Альметьевск

КАРАР

№ 45

Әлмәт муниципаль районы территориясендә
муниципаль жир контроле турында
нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Жир кодексының 72 статьясы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләгә) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлдәгә 248-ФЗ номерлы Федераль законнар, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Уставы нигезендә,

Әлмәт муниципаль районы Советы КАРАР БИРӘ:

1. Расларга:

- Әлмәт муниципаль районы территориясендә муниципаль жир контроле турында нигезләмәне (1 нче кушымта).

2. Башкарма комитетның хокук идарәсенә (Ханнанова Ә.Б.) әлегә карарны «Альметьевский вестник», газетасында бастырып чыгарырга, «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда (PRAVO.TARSTAN.RU) һәм Әлмәт муниципаль районы сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

3. Әлегә карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә. Нигезләмәнең 4.1 пунктының икенче абзацы. 2023 елның 1 январеннән үз көченә керә.

4. Әлегә карарның үтәлешен тикшереп торуны район Советының бюджет-финанс мәсьәләләре, салымнар һәм жыемнар буенча даими комиссиясенә (Грушин А.И.), икътисадый үсеш, торак-коммуналь хужалык һәм муниципаль милек мәсьәләләре комиссиясенә йөкләргә (Минһажев И.М.).

Муниципаль район Башлыгы

Т.Д. Нагуманов

Татарстан Республикасы
Өлмөт муниципаль
район Советының 2021
елның 28 сентябрдөгө
75 номерлы карарына
1 нче кушымта

Өлмөт муниципаль районы территориясендө муниципаль жир контроле
турында нигезләмө

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Өлмөт муниципаль районы территориясендө муниципаль жир контроле турында нигезләмө (алга таба-нигезләмө) - Татарстан Республикасы Өлмөт муниципаль районы жирле үзидарө вәкаләтле органы эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен, физик затлар, шәхси эшмәкәрләр, гражданныр тарафыннан жир мөнәсәбәтләре объектларына карата Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләрен үтәүне контрольдә тоту, аларны бозган өчен Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән административ һәм башка төр җаваплылык (алга таба – муниципаль жир контроле) үтәләшен билгели

1.2. Татарстан Республикасы Өлмөт муниципаль районы территориясендө муниципаль жир контроле предметы булып түбәндәгеләр тора: юридик затларның, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданныр (алга таба - контрольдә тотучы затлар) Россия Федерациясе законнарында һәм башка норматив хокукый актларында, Татарстан Республикасы законнарында һәм башка хокукый актларында, шулай ук Татарстан Республикасы Өлмөт муниципаль районының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән мәҗбүри таләпләрне үтәү (алга таба-контрольдә тотыла торган затлар). - Россия Федерациясе законнары белән бозган өчен административ җаваплылык каралган жирләрдән файдалану өлкәсендә, контрольлек итүче затлар тарафыннан рөхсәт ителгән документларындагы таләпләрне һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә үтәләше кирәкле документлар таләпләрен үтәү; контрольлек итүче затлар тарафыннан контроль чаралар нәтиҗәләре буенча кабул ителә торган карарларның үтәләше.

1.3. Татарстан Республикасы Өлмөт муниципаль районында жир мөнәсәбәтләре объектларына карата муниципаль жир контроле Татарстан Республикасы Өлмөт муниципаль районының жир-мөлкәт мөнәсәбәтләре һәм шәһәр төзелеше эшчәнлегә комитеты (алга таба - вәкаләтле орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.4. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда вәкаләтле орган «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгә 248-ФЗ номерлы Федераль законда (алга таба - контроль чаралар) каралган чаралардан контроль чаралар үткәрә.

1.5. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга бәйле максатларда вәкаләтле орган документлар һәм (яисә) алар карамагында шушы документлар һәм (яисә) белешмәләр булган башка органнардан я ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон рәвештә, белешмәләр булган оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яисә) белешмәләр ала.

Документларны һәм (яисә) белешмәләрне ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында тапшыру, мәгълүматны ачу, шул исәптән «Россия

Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очрақларда мондый документлар һәм (яисә) белешмәләр белән танышу Россия Федерациясенең закон белән саклана торган башка сер турындагы законнары таләпләрен исәпкә алып башкарыла.

1.6. Муниципаль жир контроле объектлары булып, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы чикләрендә урнашкан жирләр, жир кишәрлекләре һәм аларның хокукларына бәйсез рәвештә (алга таба - контроль объектлары) тора.

1.7. Вәкаләтле орган муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларының исәбен тәэмин итә.

1.8. Муниципаль жир контроле түбәндәге законнар нигезендә башкарыла:

- Россия Федерациясе Жир кодексы;
- Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы;
- «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон;
- Татарстан Республикасы Жир кодексы.

2. Муниципаль жир контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе

2.1. Муниципаль жир контроле закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычны бәяләү һәм идарә итү системасы, профилактик чараларны һәм контроль (күзәтчелек) чараларны сайлап алуны, аларның эчтәлеген (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләрнең күләме), интенсивлыгын һәм нәтижеләрен билгели торган система нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.2. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда үткәрелә ала:

2.2.1. Профилактик чаралар:

- Мәгълүмат бирү;
- Хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- Кисәтү игъланы;
- Консультация бирү;
- Профилактик визит.

2.2.2. Контроль чаралар:

Инспекция визиты;

- Рейд тикшерүе;
- Документар тикшерү;
- Күчмә тикшерү.
- Күчмә жентекле тикшерү.

2.3. Контроль чарасын үткөрү өчен вәкаләтле органның вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзаланган (алга таба - контрольлек чарасын үткөрү турында карар, шулай ук документар тикшерүне күздә тоту) вәкаләтле орган карары кабул ителә.

Контроль чараларын үткөрү турындагы карарларның типлаштырылган рәвешләре, шулай ук документар тикшерүне күздә тоту торган карарлар Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган.

2.4. Тикшерү чарасын үткөрү турындагы карар вәкаләтле орган житәкчесе, я аны алмаштыручы зат, шулай ук контроль чара үткөрүче вәкаләтле органның структур бүлекчәсе башлыгы тарафыннан кабул ителә һәм имзалана.

2.5. Контроль чара, күчмә тикшерүдән тыш, аны формалаштыру һәм алып бару кагыйдәләре белән билгеләнгән контроль чараларның бердәм реестрына

кертелгәннән соң, шулай ук Реестр операторы теркәгән контроль чараларның бердәм реестрының эшкә яраксызлыгы очраklarыннан соң башлана..

Тикшерү чараларын үткәргәндә фото-видеога төшерү чаралары кулланыла.

Күчмә тикшерүгә карата әлеге Нигезләмәнең 2.3 пунктында каралган тикшерү чарасын үткөрү турында карар кабул итү таләп ителми.

2.6. Вәкаләтле орган исемнән муниципаль жир контролен түбәндәге вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

- Вәкаләтле орган житәкчесе;

- Вазыйфаи вазифаларына муниципаль жир контроле буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткөрү (алга таба - инспектор) кертелгән вәкаләтле органның вазыйфаи заты.

2.7. Конкрет профилактик чара яки контроль чара үткөрүгә вәкаләтле инспекторлар профилактика чарасын яисә контроль чараны үткөрү турында вәкаләтле орган карары белән билгеләнә.

Шул ук контроль объектларына карата профилактик чаралар үткәргән инспекторлар тарафыннан контроль чаралар үткөрү тыела.

2.8. Контроль чараларны үз вәкаләтләре чикләрендә һәм уздырыла торган контроль гамәлләр күләмендә уздырганда инспектор түбәндәгеләргә хокуклы:

- Хезмәт таныклығын күрсәткәннән соң һәм вәкаләтле органның контроль чараны уздыру турындагы карары белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә, федераль законнарда башкасы каралмаган булса, контроль объектларына тоткарлыксыз йөрү (карау);

- мәжбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлык документлар белән, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә дәүләт, хезмәт, коммерция яисә закон белән саклана торган башка серне үз эченә алган документлар белән танышырга;

- Контроль чараларын уздырганда ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу фактлары буенча контрольдә тотыла торган затлардан, шул исәптән контроль оешмалары житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән, язма аңлатмалар бирүне, шулай ук күчәрмә ясау, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итәргә;

- Техник документация, мәгълүматларның электрон базасы, контрольдә тотылучы затларның мәгълүмат системалары белән контроль чара предметына һәм күләменә караган өлешендә танышырга;

- Контроль чаралар уздырганда соратып алынган документларны һәм материалларны тапшырмау яисә аларны вакытында тапшырмау фактлары буенча актлар төзәргә, вазыйфаи затлардан һәм (яисә) контроль астындагы затның хезмәткәрләреннән сораштыру уздырырга, бинага керүне чикләү, контроль чарасын гамәлгә ашыру буенча башка чараларга киртә кую мөмкинлеге булмаса;

- контрольдә тотыла торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуларның куркынычсызлыгын тәэмин итү һәм аларны булдырмау буенча тәкъдимнәр бирергә, контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында һәм бозылган хәлне торгызу турында карарлар кабул итәргә;

- үткәрелгән контроль чаралар нәтижеләре буенча тиешле актлар төзәргә;

- Үз эшчәнлегеңне гамәлгә ашыру өчен кирәкле мәгълүматларны, материалларны һәм документларны билгеләнгән тәртиптә соратып алырга һәм алырга;

- «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, инспекторга каршы тору яисә куркыныч янаган очраklарда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәҗәгать итәргә;

- Законнарда каралган башка гамәлләр кылырга.

2.9. Инспекторлар бурычлы:

- Россия Федерациясе законнарын, контрольдә тотучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

- Россия Федерациясе законнары нигезендә жирләрдән файдалану өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау буенча бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулы күләмдә гамәлгә ашырырга, контроль (күзәтчелек) органнары карарларын үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрергә;

- Контроль чаралар үткәргә һәм хезмәт вазыйфаларын башкарганда һәм тиешле мәгълүмат булганда гына, контроль чараларның бердәм реестрында булырга тиешле мәгълүмат булганда, контроль чаралар үткәргә, ә контрольлек итүче затлар белән үзара хезмәт таныклығын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәтеп, мондый гамәлләрне бары тик хезмәт таныклығын, башка документларны күрсәткәндә генә башкарырга кирәк.;

- Контроль чаралар үткәргәндә дин тотучыларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күренешләрен, аларны үткәргә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке билгеләнешләрен бозмаска;

- Контрольдә тотылучы затларның, аларның вәкилләренең, шулай ук контрольдә тотучы затларның, аларның вәкилләренең ризалыгы белән аларның катануына комачауламаска - Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиллең яисә аның иҗтимагый вәкилләренең, Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Эшкарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиллең контроль чаралар үткәргәндә һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очрактарда, шулай ук консультация бирергә;

- Контрольлек итүче затларга, аларның вәкилләренә, контроль чаралар уздырганда катнашучы муниципаль контроль предметына караган мәгълүмат һәм документлар, шул исәптән, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очракта, прокуратура органнары тарафыннан контроль чараны үткәргә килештерү турында белешмәләр, шул исәптән, мондый Килештерү күздә тотылган очракта, муниципаль контрольлек предметына караган мәгълүматларны һәм документларны тапшырырга;

- Контрольлек итүче затларны, аларның вәкилләрен контроль чаралар һәм контроль чаралар үткәргә нәтиҗәләре белән таныштырырга;

- Контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чарасы предметына караган мәгълүмат һәм (яки) документлар белән таныштырырга;

- Ачыкланган факты бозулар буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә, хокук бозуларның авырлыгы, аларның закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен потенциал куркынычларының туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотылучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыянны (зыянны) нигезсез чикләүне булдырмаска.

- Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять белдергәндә үз гамәлләренең нигезле булуын расларга;

- Контроль чаралар үткәргә һәм контроль гамәлләр башкару өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларны үтәргә;

- Контрольлек итүче затлардан Россия Федерациясе законнарында каралмаган яки дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документлар һәм башка белешмәләр таләп итмәскә.

2.10. Инспектор хокуклы түгел:

- Мондый таләпләрнең үтәлешен бәяләү вәкаләтле орган вәкаләтләренә

керми икән, мәҗбүри таләпләрнең үтөлешен бәяләргә;

- Вәкаләтле орган карары белән каралмаган контроль чаралар үткәрергә, контроль гамәлләр кылырга;

- Контрольлек итүче затның күрсәтелгән чаралар (гамәлләр) вакытында, контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешне таләп итми торган контроль чаралар, контроль гамәлләрдән тыш, контроль чаралар (гамәлләр) булмаганда, контроль гамәлләр кылырга, шулай ук контрольдә тотылучы заттан башка мәҗбүри таләпләрнең үтөлешен бәяләү үткәрелергә мөмкин, ә контрольлек итүче затка тиешле рәвештә контроль чара үткәру турында хәбәр ителгән очрактан тыш;

- Әгәр дә алар контроль чаралар предметына керми икән, документларны, мәгълүматны, материалларны бирүне, шулай ук мондый документларның оригиналларын алуны таләп итәргә;

- Контрольдә тотылучы заттан, элек контрольдә тотучы зат тарафыннан тапшырылган яисә башка дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары яки дәүләт органнары яки җирле үзидарә органнары карамагында булган рөхсәт документларын һәм (яисә) мәгълүматны, шул исәптән белешмәләргә бирүне таләп итәргә;

- Муниципаль җир контролен гамәлгә ашыру нәтижәсендә алынган һәм дәүләт, коммерция, хезмәт яисә закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче, Россия Федерациясә законнарында каралган очрактан тыш, мәгълүматны һәм белешмәләргә таратырга;

- Контрольдә тотучы заттан документларны, мәгълүматны алданрак тикшерү чарасын үткәру датасын таләп итәргә;

- Контрольлек итүче затларга контроль чаралар үткәру һәм контроль гамәлләр кылу турында күрсәтмәләр яки тәкъдимнәр бирергә;

- Контроль чаралар үткәрунең билгеләнгән срокларыннан арттырырга;

- Федераль законнар белән тыелмаган һәм әгәр бу гамәлләр күрсәтелгән чараларны үткәру өчен каршылыктар тудырмаса, профилактик чараны, контроль чараны, фотога төшерү, аудио - һәм видеоязмаларны үткәргәндә контрольлек итүче зат тарафыннан гамәлгә ашыруга комачауларга.

2.11. Планлы тикшерү чараларын үткәруне оештыру:

- Планлы контроль чаралар чираттагы календарь елына планлы контроль чаралар үткәру планы (алга таба - контроль чараларның еллык планы) нигезендә күчмә тикшерү рәвешендә үткәрелә, ул вәкаләтле орган тарафыннан төзелә һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиеш.;

- Ел саен үткәрелә торган контроль чаралар планына кертү куркыныч категориясә белән билгеләнә торган планлы тикшерү чараларын үткәру вакытын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Гадәттән тыш югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен, планлы тикшерү чараларын үткәрунең максималь ешлыгы елына кимендә бер контроль чараны һәм елына ике контроль чараны тәшкил итә.

Югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен, планлы тикшерү чараларын үткәрунең уртача ешлыгы дүрт елга кимендә бер контроль чараны һәм ике елга бер контроль чараны уздырудан да ким булмаган күләмдә тәшкил итә.

Урта һәм уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен, планлы тикшерү чараларын үткәрунең минималь ешлыгы алты елга кимендә бер контроль чараны һәм өч елга бер контроль чараны тәшкил итә.

Түбән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен планлы тикшерү чаралары үткәрелми.

2.12. Закон саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын бәяләү нигезендә куркыныч биш категориясә билгеләнә:

- Бик югары куркыныч;
- Югары куркыныч;
- Урта куркыныч;
- Уртача куркыныч;
- Түбән куркыныч.

2.13. Контроль объектларын гадәттән тыш куркыныч категориясенә кертү критерийлары булып гражданның тормышына, сәламәтлегенә, хайваннарга, үсемлекләргә, әйләнә-тирә мохиткә, мәдени мирас объектларына зыян китерү куркынычы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы, гражданны, оешмалар мөрәҗәгатьләре, мәҗбүри таләпләренә бозу очраklары (төртип бозу билгеләре) китереп чыгарылган масса күләм мәгълүмат чаралары хәбәрләре тора, шул исәптән контрольдә тотылуы затлар яисә аларның вәкилләре тарафыннан контроль объектына инспекторларның керүенә киртә куюны да кертеп:

- Әлмәт муниципаль районы территориясендә сезонлы (жәйге) кафеларны урнаштыруга карата куелган таләпләренә бозу, аларны үз белдекләре белән монтажлау, шул исәптән урам-юл челтәре, аеруча саклана торган табигать территорияләре чикләрендә дә;

- Жир кишәрлегеннән фактта файдалануның рәхсәт ителгән төре белән туры килмәве;

- Жир кишәрлегеннән фактта файдалану Әлмәт муниципаль районының муниципаль норматив-хокукый актлары, жиргә хокук билгели торган документлар, жир кишәрлегеннән файдалану шартларын билгели торган проект һәм башка документлар белән билгеләнгән таләпләргә һәм аны куллану буенча чикләүләргә туры килмәү;

- Жир кишәрлеген бирү вакытыннан өч елдан артык вакыт узса, яки жир кишәрлеген арендау килешүендә күрсәтелгән жир кишәрлеген үзләштерү срогы тәмамланса, ө жир кишәрлегендә характерлы үзгәрешләр күзәтелми (капиталь төзелеш объекты булмау, төзелеш эшләре алып бару, жир кишәрлегеннән файдалану буенча бүтән гамәлләр, рәхсәт ителгән файдалану һәм бирү шартлары нигезендә);

- Жир кишәрлегендә биналар, төзелешләр, корылмалар төзү срокларын бозу, төзелеш вакыты чыкканчыга кадәр 90 календарь көннән дә ким вакыт калган очракта, шулай ук әлегә жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектларын файдалануга тапшыру актының булмавы (әгәр мондый объект өчен шәһәр төзелеше законнары белән файдалануга тапшыру рәхсәте каралган булса);

- Контрольдә тотылуы зат тарафыннан гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләренә чикләнгән затлар даирәсеннән, жир мөнәсәбәтләре һәм (яки) киртәләү жайланмалары урнаштыруга рәхсәт документлары булмаганда, киртәләү конструкцияләре урнаштыру юлы белән керүне чикләү;

- Аеруча саклаулы табигать территорияләренә, табигать саклау, рекреацион, тарихи-мәдени әһәмияттәге жирләренә һәм башка файдалануның билгеләнгән режимын бозу;

- Каты коммуналь калдыкларны һәм эре габаритлы коммуналь калдыкларны билгеләнгән урыннардан тыш (калдыкларны вакытлыча урнаштыру яисә чүп-чарны сортировкалау урыннарында урнаштырылган бункер һәм контейнер майданчыklары) калдыкларны урнаштыруда чагылган жир кишәрлеген чүпләү; 3 куб метрдан артык чүп-чарны чүп-чар күләме яисә жир кишәрлеге чикләрендә 10 квадрат метрдан артык майданда (калдыкларның тоташ катламы) калдыклар составына һәм төренә бәйсез рәвештә;

- Жир кишәрлекләреннән файдалану өчен нигез булып торучы документларны рәсмиләштерүгә карата мәҗбүри таләпләренә үтәмәү.

2.14. Контроль объектларын югары куркыныч категориясенә кертү критерийлары булып түбәндәге мәжбүри таләпләрне бозу очраklары (бозу билгеләре) тора, шул исәптән контрольлек итүче затлар яки аларның вәкилләре тарафыннан контроль объектына инспекторларның керүенә комачаулауны да кертәп:

- Әлмәт муниципаль районы территориясендә сезонлы (жәйге) кафеларны урнаштыруга карата куелган таләпләрне бозу, аларны үз белдекләре белән монтажлау, шул исәптән урам-юл челтәре, аеруча саклана торган табигать территорияләре чикләрендә дә;

- Жир кишәрлегеннән фактта файдалануның рөхсәт ителгән төре белән туры килмәве;

- Жир кишәрлегеннән фактта файдалану Әлмәт муниципаль районының муниципаль норматив-хокукый актлары, жиргә хокук билгели торган документлар, жир кишәрлегеннән файдалану шартларын билгели торган проект һәм башка документлар белән билгеләнгән таләпләргә һәм аны куллану буенча чикләүләргә туры килмәү;

- Жир кишәрлеген бирү мизгеленнән өч елдан артык вакыт узган яисә жир кишәрлеген арендау шартнамәсендә күрсәтелгән жир кишәрлеген үзләштерү срогы чыгу шарты белән, ә жир кишәрлегендә характерлы үзгәрешләр күзәтелмәсә (капиталь төзелеш объекты, төзелеш эшләре алып бару һәм жир кишәрлеген рөхсәт ителгән файдалану һәм бирү шартлары нигезендә файдалану буенча башка гамәлләр башкарылмай).

- Төзелеш сроклары тәмамлануырга 90 календарь көннән дә кимрәк вакыт калган очракта, жир кишәрлегендә биналар, төзелешләр, корылмалар төзү срокларын бозу, шулай ук әлеге жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектларын файдалануга тапшыру акты булмау (мондый объект өчен шәһәр төзелеше законнарында файдалануга тапшыруга рөхсәт каралган очракта);

- Контрольдә тотылуы зат тарафыннан гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләренә чикләнгән затлар даирәсеннән, жир мөнәсәбәтләре һәм (яки) киртәләү жайланмалары урнаштыруга рөхсәт документлары булмаганда, киртәләү конструкцияләре урнаштыру юлы белән керүне чикләү;

- Аеруча саклаулы табигать территорияләренә, табигать саклау, рекреацион, тарихи-мәдәни әһәмияттәге жирләренә һәм башка файдалануның билгеләнгән режимын бозу;

- Каты коммуналь калдыкларны һәм эре габаритлы коммуналь калдыкларны билгеләнгән урыннардан тыш (калдыкларны вакытлыча урнаштыру яисә чүп-чарны сортировкалау урыннарында урнаштырылган бункер һәм контейнер майданчыклары) калдыкларны урнаштыруда чагылган жир кишәрлеген чүпләү; 3 куб метрдан артык чүп-чарны чүп-чар күләме яисә жир кишәрлеге чикләрендә 10 квадрат метрдан артык майданда (калдыкларның тоташ катламы) калдыклар составына һәм төренә бәйсез рәвештә;

- Жир кишәрлекләрен файдалану өчен нигез булып торган документларны рәсмиләштерүгә мәжбүри таләпләрне үтәмәү.

- Контрольдә тотылуы затның Әлмәт муниципаль районы жирле үзидарә органнарына билгеләнгән эшчәнлек өлкәсендәге запрослары булмаганда, проектлаштыру срокларын озайту турында һәм эшләнгән проект документациясен килештерү турында проектлау вакыты чыкканда барлыкка килгән объектларны проектлаштыру вакытын бозу.

2.15. Объектларны урта куркыныч категориясенә кертү критерийлары:

- Жир кишәрлеген бирү вакытыннан ике ел ярымнан артык вакыт узса яки жир кишәрлеген арендау килешүендә күрсәтелгән жир кишәрлеген үзләштерү срогы тәмамланса, ә жир кишәрлегендә характерлы үзгәрешләр күзәтелмәсә

(капиталь төзелеш объекты булмау, төзелеш эшләрә алып бару һәм жир кишәрлегеннән файдалану буенча башка гамәлләр һәм рөхсәт ителгән файдалану һәм бирү шартлары нигезендә);

- Урнаштыру схемасы белән каралган урнашу майданын арттырып, яки урнаштыру урынын бозып, монтажлаганда күрсәтелгән таләпләрне бозу, яисә сезонлы (жәйге) кафеларны монтажлау һәм демонтажлау срокларын бозу;

- Контрольдә тотылучы зат тарафыннан гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләренә чикләнмәгән затлар даирәсеннән, жир мөнәсәбәтләре һәм (яки) киртәләү жайланмалары урнаштыруга рөхсәт документлары булмаганда, киртәләү конструкцияләре урнаштыру юлы белән керүне чикләү;

- Аеруча саклаулы табигать территорияләренә, табигать саклау, рекреацион, тарихи-мәдәни һәм башка жирләрдән файдалануның билгеләнгән режимын бозу.

-Каты коммуналь калдыкларны һәм эре габаритлы коммуналь калдыкларны билгеләнгән урыннардан тыш (калдыкларны вакытлыча урнаштыру яисә чүп-чарны сортировкалау урыннарында урнаштырылган бункер һәм контейнер майданчыклары) калдыкларны урнаштыруда чагылган жир кишәрлеген чүпләү; 1 куб метрдан артык чүп-чарны чүп-чар күләме яисә жир кишәрлеге чикләрендә 5 квадрат метрдан артык майданда (калдыкларның тоташ катламы) калдыклар составына һәм төренә бәйсез рәвештә;

- Жир кишәрлекләрен файдалану өчен нигез булып торган документларны рәсмиләштерүгә карата мәжбүри таләпләрне үтәмәү;

2.16. Контроль объектларын уртача куркыныч категориясенә кертү критерийлары булып гражданныр, оешмалар, массакүләм мәгълүмат чаралары хәбәрләре, гадәттән тыш югары, югары һәм урта куркыныч категориясенә кертелмәгән башка мөрәжәгатләр тора. Контроль объектларын уртача куркыныч категориясенә керткәндә профилактик чаралар үткәрелә.

Уртача риск категориясенә кертелгән контроль объектлары профилактик чаралар планына кертелә.

2.17. Түбән куркыныч категориясенә контроль объектлары керә, алар буенча югары, югары, урта һәм уртача хәвеф-хәтәр категорияләренә кертү критерийлары юк.

2.18. вәкаләтле орган контроль объектының хәвеф-хәтәр категориясе критерийларына туры килүе турында йә хәвеф-хәтәр критерийларын үзгәртү хакында белешмәләр кәргән көннән алып биш эш көне эчендә күрсәтелгән контроль объектының хәвеф-хәтәр категориясен үзгәртү турында карар кабул итә.

2.19. Контроль чараларның төрләре вәкаләтле орган тарафыннан куркыныч категориясеннән чыгып сайлана. Күчмә тикшерү урта куркыныч категориясе өчен, беренчел контроль чараларда, хәвеф категорияләрен беренчел бирү өчен кулланыла. Планлы һәм планнан тыш (ачыкланган житешсезлекләренә бетерүне контрольдә тотканда) контроль чаралар күчмә тикшерү формасында гамәлгә ашырыла.

Планнан тыш контроль чаралар гадәттән тыш югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата үткәрелә.

Күчмә тикшерүдән тыш, планнан тыш тикшерү чаралары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенә 1, 3-4, 6 пунктларында каралган нигезләр буенча үткәрелә;

2.20. Вәкаләтле орган тарафыннан закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү яисә зыян китерү куркынычы турында, шул исәптән гражданныр мөрәжәгатләрәндә булган мәгълүматларны караганда,

алынган белешмәләрнең дәрәслеген бәяләүгә юнәлдерелгән чаралар үткәрелә, шуннан соң контроль объектының куркыныч категориясе яңадан карала яисә раслана;

2.21. Контроль объектларын риск категорияләренә керткәндә, риск критерийларын кулланганда һәм мәжбүри таләпләргә бозу риск индикаторларын ачыклаганда вәкаләтле орган тарафыннан Россия Федерациясе законнары таләпләрен үтәп, теләсә нинди чыганақлардан, контрольдә тотылуы затларның, башка гражданның һәм оешмаларның мәрәжәгатьләренән, массакүләм мәгълүмат чараларының хәбәрләренән, шул исәптән профилактик чаралар, контроль чаралар уздыру барышында, дүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан һәм оешмалардан алынган зыян (зыян) китерү куркынычы дәрәжәсен характерлый торган белешмәләр кулланыла, шулай ук мәгълүмат ресурсларындагы, маркировка, күзәтүне, исәпкә алуны, автомат рәвештә мәгълүматны теркәүне тәмин итә торган белешмәләр һәм контроль объектлары, ачык мәгълүмат чыганақларыннан башка белешмәләр.

2.22. Контроль объектлары турында мәгълүматларны жыю, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алу, аларны риск категориясенә кертү я мәжбүри таләпләргә бозу куркынычын билгеләү максатларында, контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнешсез гамәлгә ашырыла. Контроль объектлары турында мәгълүматларны жыю, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алуны гамәлгә ашырганда, аларны куркыныч категориясенә кертү я мәжбүри таләпләргә бозу куркыныч индикаторларын билгеләү максатларында, контрольдә тотучы затларга федераль законнарда каралмаган өстәмә бурычлар йөкләнә алмый.

2.23. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге контроль чаралар үткәрелә:

2.23.1. Контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешне таләп итүче:

- Күчмә тикшерү;
- Рейд тикшерүе;
- Инспекция визиты;
- Документар тикшерү.

2.23.2. Контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешне таләп итмәүче-күчмә тикшерү.

2.24. Күчмә тикшерү:

2.24.1. Күчмә тикшерү Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы территориясендә жир кишәрлекләренә ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы конкрет контрольлек итүче затка карата, әлеге затның мәжбүри таләпләргә үтәлешен бәяләү, шулай ук вәкаләтле орган карарлары үтәлешен бәяләү максатларында, контроль объектының урнашу урыны буенча үткәрелә.

2.24.2. Күчмә тикшерү үткәрү турында контрольлек итүче затка күчмә тикшерү үткәрү турындагы карарның күчмәсен әлеге Нигезләмәнең 2.46 пунктында каралган тәртиптә 24 сәгатьтән дә соңга калмыйча жиберү юлы белән хәбәр ителә.

2.24.3. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көненән дә артмаска тиеш. Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятиеләр өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш.

2.24.4. Күчмә тикшерү барышында түбәндәге Контроль гамәлләр рәхсәт ителә:

- Карау;
- Тикшерү;
- Сораштыру;
- Язмача аңлатмалар алу;

- Документлар таләп итү;
- Экспертиза.

2.25. Рейд тикшерүе:

2.25.1. Рейд тикшерүе контроль объектына ия булган, аның белән идарә итә торган барлык контрольдә тотылучы затларга, яисә билгеле бер территориядә эшчәнлек алып баручы яки гамәл кылучы контрольдә тотылучы затларның чикләнмәгән даирәсенә карата, алар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында үткәрелә.

2.25.2. Рейдларны үткөрү тикшерү чарасын үткөрү турындагы карар нигезендә, тикшерү чарасын үткөрүгә жәлеп ителә торган экспертлар, белгечләр катнашында уртак (ведомствоара) контроль чарасы формасында (кирәк булганда) тормышка ашырыла.

2.25.3. Рейд барышында түбәндәге контроль гамәлләр рәхсәт ителә:

- Карау;
- Тикшерү;
- Сораштыру;
- Язмача аңлатмалар алу;
- Документлар таләп итү;
- Экспертиза.

2.25.4. Рейд тикшерүе вакытында бер контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек итү срогы бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

2.25.5. Рейдларны караганда инспекторлар житештерү объектларында булган гражданныр белән хезмәттәшлек итәргә хокуклы.

2.25.6. Тикшерү объектлары булган һәм (яки) рейд тикшерүе үткәрелә торган территориядәге контрольлек итүче затлар рейд тикшерүе барышында инспекторларның территориягә һәм рейд тикшерүен үткөрү турында карарда күрсәтелгән башка объектка тоткарлыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

2.25.7. Рейд барышында мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта, инспектор (инспекторлар) рейд тикшерүе урынында тәртип бозуга юл куйган һәр контрольдә тотучы затка карата контроль чарасының актын тәшкит итә, шул ук вакытта контрольнең барлык нәтижеләренә карата мөгълүматны үз эченә алган аерым акт рәсмиләштерелми.

2.26. Инспекция визиты:

2.26.1. Инспекция визиты конкрет контрольлек итүче зат һәм (яки) контрольлек итүче затның (аның филиалларының, вәкилләкләренә, аерымланган структур бүлекчәләренә) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча контроль объектының хужасы (кулланучы) белән үзара бәйләнештә башкарыла.

2.26.2. Инспекция визиты барышында түбәндәге контроль гамәлләр рәхсәт ителә:

- Карау;
- Сораштыру;
- Язмача аңлатмалар алу;
- Инструменталь тикшерү;
- Мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотучы затның (аның филиалларының, Вәкилләкләренә, аерымланган структур бүлекчәләренә) яисә контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урынында булырга тиешле документларны таләп итү.

2.26.3. Инспекция визиты контрольлек итүче затка һәм контроль объектының миләкчесенә алдан хәбәр итмичә үткәрелә.

2.26.4. Инспекция визитын үткөрү вакыты бер урында яки бер житештерү объектлында (территориядә) бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

2.26.5. Контрольдә тотучы затлар яки аларның вәкилләре инспекторның Биналарга, корылмаларга, бүлмәләргә тоткарлыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш;

2.27. Документар тикшерү:

2.27.1. Документар тикшерү контроль органның урнашкан урыны буенча үткәрелә, аның предметы бары тик аларны оештыру-хокук формасын, хокукларын һәм бурычларын билгеләүче контрольдә тотучы затлар документларында булган белешмәләрдән, шулай ук аларның эшчәнлеген гамәлгә ашырганда, контроль объектларыннан файдаланганда һәм вәкаләтле органның мәжбүри таләпләрен һәм карарларын үтәгәндә кулланыла торган документлардан, шул исәптән дәүләт серен тәшкил итүче һәм контрольдә тотыла торган затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан урындагы белешмәләрдән гыйбарәт белешмәләрдән гыйбарәт.

2.27.2. Документар тикшерү барышында контрольлек итүче затларның вәкаләтле орган карамагында булган документлары, алдагы тикшерү чаралары нәтижәләре, административ хокук бозулар турындагы эшләргә карау материаллары һәм муниципаль жир контроленең өлеге контрольлек итүче затларына карата гамәлгә ашырылган нәтижәләр турында башка документлар кара.

2.27.3. Документар тикшерү барышында түбәндәге контроль гамәлләр рәхсәт ителә:

- Язмача аңлатмалар алу;
- Документларны таләп итү.
- Экспертиза.

2.27.4. Вәкаләтле орган карамагында булган документлардагы белешмәләргә дәрәжәгә нигезле шик тудыра яки бу белешмәләр контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләргә үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирми икән, вәкаләтле орган контрольдә тотучы зат адресына документар тикшерү барышында карау өчен кирәкле башка документларны тапшырырга таләп итә. Өлеге таләп алынганнан соң ун эш көне эчендә контрольлек итүче зат өлеге таләпләрдә күрсәтелгән документларны вәкаләтле органга жиберергә тиеш.

2.27.5. Документлар буенча тикшерү барышында контрольдә тотыла торган зат тарафыннан тәкъдим ителгән документлардагы хаталар һәм (яисә) каршылыklar ачыкланса, өлеге документлардагы белешмәләргә вәкаләтле органда булган документлардагы һәм (яисә) муниципаль жир контроленең гамәлгә ашырганда алынган белешмәләрдәге белешмәләргә туры килмәве ачыкланса, хаталар турындагы, каршылыklar һәм белешмәләргә туры килмәве турындагы мәгълүмат контроль астындагы затка, ун эш көне дәвамында кирәкле аңлатмаларны тәкъдим итү таләбе белән жиберелә. Тәкъдим ителгән документларда ачыкланган хаталар һәм (яисә) каршылыklar турында аңлатма бирүче я шушы документлардагы белешмәләргә туры килмәве турында вәкаләтле органда булган документлардагы һәм (яисә) муниципаль жир контроленең гамәлгә ашырганда алынган белешмәләрдәге белешмәләргә туры килмәве турында аңлатмалар бирүче тикшереп торучы зат вәкаләтле органга элек тапшырылган документларның дәрәжәлеген раслый торган документларны өстәмә рәвештә тапшырырга хокуклы.

2.27.6. Документар тикшерү уздырганда документар тикшерү предметы булмаган мәгълүматлар һәм документлар, шулай ук вәкаләтле орган тарафыннан контрольдә тотучы заттан алынырга мөмкин булган белешмәләр һәм документлар таләп ителми.

2.27.7. Документар тикшерү үткәрү вакыты ун эш көненнән дә артмаска тиеш. Күрсәтелгән срокка вәкаләтле орган тарафыннан контрольлек итүче затка тиешле

документларны таләптә күрсәтелгән документларны вәкаләтле органга тапшырганчы, шулай ук контрольлек итүче затка бирелгән документларда хаталарны һәм (яки) каршылыкларны ачыклау турында вәкаләтле органның мәғлүматын жиһбәргәннән соң, әлеге документларда булган белешмәләрнең туры килмәве турында вәкаләтле органның мәғлүматларына, шулай ук контрольлек итүче зат тарафыннан бирелгән документларда хаталарны һәм (яисә) каршылыкларны ачыклау турында вәкаләтле органның мәғлүматын жиһбәргәннән соң, документар тикшерү барышында карау өчен, вәкаләтле органда булган документларда һәм (яки) муниципаль жиһр контролен гәмәлгә ашырганда алынган документларда булган һәм күрсәтелгән аңлатмаларны вәкаләтле органга тапшырганчы, кирәкле аңлатмаларны язма рәвештә тапшырырга тиеш.

2.27.8. Планнан тыш документар тикшерү прокуратура органнары белән килешмичә генә үткәрелә.

2.28. Күчмә тикшерү яки рейдларны карау кебек контроль чаралар үткәрү арасында жиһр участогыннан файдаланучылар саныннан чыгып сайлап алына: жиһр кишәрлегендә бер кулланучы булган очракта, берничә кулланучыга рейд тикшерүе уздырыла.

2.29. Күчмә тикшерү:

2.29.1. Күчмә тикшерү, контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешсез һәм контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен визуаль бәяләү максатларында, вәкаләтле органның урнашу урыны буенча вәкаләтле вазыйфаи заты йөкләмәсе нигезендә үткәрелә.

2.29.2. Чикләnmәгән затлар даирәсенә керү өчен ачык булган жиһтештерү объектларында күчмә тикшерү барышында мөмкин:

- карау;
- инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып);
- экспертиза.

2.29.3. Бер объектны (бер-берсенә яқын урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерү уздыру вакыты бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

2.29.4. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешенәң 1 һәм 2 пунктларында каралган карарлар кабул ителми.

2.29.5. Күчмә тикшерү планнан тыш тикшерү чарасы формасында үткәрелергә мөмкин.

2.30. Планнан тыш урынга чыгып тикшерү һәм инспекция визиты, шулай ук рейдларны тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килештереп, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 1 өлешендәге 3-4, 6 пунктлары, 57 статьясындагы 3 өлешә һәм 66 статьясындагы 12 өлешә нигезендә генә үткәрелә.

2.31. Планнан тыш урынга чыгып тикшерү һәм инспекция визитын, рейд тикшерүен үткәрү өчен нигез булып закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнең турыдан-туры янавы турында белешмәләр торса, вәкаләтле орган аны булдырмау һәм бетерү буенча кичектергесез чаралар күрү өчен, планнан тыш урынга чыгып тикшерү яки рейд тикшерүе үткәрүгә кичекмәстән (тиешле белешмәләр алганнан соң егерме дүрт сәгать эчендә), тиешле белешмәләр алганнан соң, бу хакта прокуратура органына хәбәр белән, шул ук вакытка документлар жиһбөрү юлы белән, тикшерү, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 5 өлешендә каралган.

2.32. Контроль һәм контроль чаралар үткөрүне оптимальләштерү объектларында зыян (зыян) китерү куркынычын киметү максатларында вәкаләтле органнар тикшерү кәгазьләрен (контроль сораулар исемлекләрен, аларга җаваплар контрольлек итүче зат тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлеше яки үтәлмәве турында сөйли) формалаштыралар һәм раслыйлар.

2.33. Тикшерү кәгазьләре контрольлек итүче затка Россия Федерациясе законнарында каралмаган мәҗбүри таләпләрне үтәү буенча йөкләмә йөкли алмый.

2.34. Контроль чаралар үткәргәндә контроль чара үткөрү турында карарда күрсәтелгән тикшерү кәгазьләре инспектор тарафыннан контроль сорауларга җаваплар кертү юлы белән электрон формада тутырыла һәм инспекторның көчәйтелгән квалификацияле электрон имзасы белән раслана.

2.35. Контроль чаралар үткөрүгә вәкаләтле орган, кирәк булганда, федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә экспертлар, эксперт оешмалары, белгечләр җәлеп ителә ала.

2.36. Мәҗбүри таләпләрне бозуларны бетерүне контрольдә тоту вәкаләтле орган тарафыннан күчмә тикшерү рәвешендә башкарыла, әгәр күчмә тикшерү нәтижеләре буенча кабул ителгән мәҗбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында карарның үтәлешен бәяләү үткәрелә. Калган очракларда мәҗбүри таләпләрне бетерүне контрольдә тоту инспекция визиты формасында башкарыла.

2.37. Контроль чаралар үткәргәндә вәкаләтле орган тарафыннан «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 76-80, 82 һәм 84 статьяларында каралган таләпләр нигезендә түбәндәге контроль гамәлләр гамәлгә ашырыла:

- Карау;
- Тикшерү;
- Сораштыру;
- Язмача аңлатмалар алу;
- Документлар таләп итү;
- Инструменталь тикшерү;
- Экспертиза.

2.38. Карау:

2.38.1. Карау инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы зат яки аның вәкиле катнашында һәм (яки) видеоязма кулланып башкарыла.

2.38.2. Тикшерү нәтижеләре буенча инспектор тарафыннан тикшерү беркетмәсе төзелә, аңа карап тикшерелгән бүлмәләр исемлегенә, шулай ук тикшерү (күзәтчелек) чарасы өчен әһәмияткә ия булган объектларның төре, саны һәм башка идентификация билгеләре кертелә.

2.39. Тикшерү:

2.39.1. Тикшерү дигәндә контроль объектын визуаль тикшерүне уздырудан гыйбарәт контроль гамәл аңлашыла, бу вакытта урыннарны ачу һәм тикшерү башкарылырга мөмкин. Досмотр контрольдә тотыла торган зат яисә аның вәкиле катнашында һәм (яисә) видеоязма кулланып инспектор тарафыннан башкарыла. Контрольдә тотылучы зат яисә аның вәкиле булмаганда, тикшереп торучы зат йә аның контроль объектындагы вәкиле яисә (яисә) контрольдә тотыла торган зат тарафыннан видеоязманы мәҗбүри кулланып контроль чарасын үткәргәндә катнашу мөмкинлегенә булмау турында вәкаләтле органга мәгълүмат бирелгән очракта гына карау гамәлгә ашырыла.

2.39.2. Тикшерү нәтижеләре буенча инспектор тарафыннан тикшерү беркетмәсе төзелә, аңа тикшерү чарасы өчен әһәмияткә ия булган объектларның төре, саны һәм башка идентификация билгеләре кертелгән.

2.40. Сораштыру.

2.40.1. Сораштыру астында инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмиятле телдән мөгълүмат алудан гыйбарәт контроль гамәл аңлана.

2.40.2. Сораштыру нәтижәләре инспектор тарафыннан сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул үзә бәян иткән белешмәләрнең дәрәсләген раслый торган зат тарафыннан имзалана, шулай ук контроль чарасы актында алынган белешмәләр контроль чарасы өчен зур әһәмияткә ия булган очракта.

2.41. Язма аңлатма алу:

2.41.1. Язма аңлатмалар (алга таба-аңлатмалар) ирекле рәвештә язма документ тәзу юлы белән рәсмиләштерелә.

2.41.2. Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, контрольдә тотучы затлар, аларның вәкилләре, шаһитлар сүзләреннән үзә аңлатмалар тәзергә хоуклы. Бу очракта күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дәрәс язучылары турында билгә ясылар һәм аны тәзу датасын һәм урынын күрсәтеп, документка кул куялар.

2.42. Документлар таләп итү:

2.42.1. Таләп ителә торган документлар вәкаләтле органга «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә, документларны кәгазьдә тапшыру зарурлығы билгеләнгән очрактан тыш, электрон документ формасында жиберелә. Документлар вәкаләтле органга контрольлек итүче зат тарафыннан шәхсән яки вәкил аша кәгазьдә тапшырыла яисә почта аша заказлы хат белән жиберелә ала. Кәгазьдә документларның төп нәсхәләре яки контрольлек итүче зат раслаган күчермәләре тапшырыла. Вәкаләтле органга тапшырыла торган документларның нотариаль таныклығы таләп ителми. Документларның күчермәләрен кәгазьдә тиражлау һәм аларны вәкаләтле органга китерү контрольлек итүче зат хисабына башкарыла. Контроль чара тәмамланганнан соң документларның төп нәсхәләре контрольлек итүче затка кире кайтарыла.

2.42.2. Расланган күчермәләрен һәм кирәкле документларны тапшырган очракта, инспектор документларның төп нәсхәләре белән таныша ала.

2.42.3. Контроль (күзәтчелек) чаралары барышында таләп ителә торган документлар контрольлек итүче зат тарафыннан документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта инспекторга тапшырылырга тиеш. Өгәр контрольдә тотучы зат кирәкле документларны күрсәтелгән таләптә билгеләнгән срок эчендә тапшыра алмаса, ул кичекмәстән инспекторга документларны билгеләнгән срокта тапшыру мөмкинлегә булмау турында, кирәкле документлар билгеләнгән срокта тапшырыла алмавының сәбәпләрен күрсәтеп, язма рәвештә хәбәр итәргә тиеш. Мондый үтенечнамәне алган мизгелдән инспектор документларны тапшыру вакытын озайта яки срокны озайта, бу хакта тиешле электрон документ тәзелә һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясы нигезендә теләсә нинди үтемле ысул белән контрольдә тотучы затка хәбәр ителә.

2.42.4. Контрольдә тотучы зат тарафыннан вәкаләтле органга элек тапшырылган документлар (документларның күчермәләре), аларны тапшыру нигезләренә карамастан, вәкаләтле органга кирәкле документлар (документларның күчермәләре) элек, документ реквизитларын күрсәтеп, яңадан тапшырылырга мөмкин.

2.43. Инструменталь тикшерү:

2.43.1. Инструменталь тикшерү астында контрольлек итүче затның (аның

филиалларының, вәкилләкләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) урнашу урыны буенча инспектор яисә белгеч тарафыннан, контрольдә тотылуы затның (аның филиалларының, вәкилләкләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) урнашу урыны буенча, факттагы күрсәткелләргә, гамәлләргә (вакыйгаларны) билгеләү өчен, махсус жиһаз һәм (яисә) техник приборлар кулланып, житештерү объектының урнашу урыны буенча, контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләргә үтәүне бәяләү өчен әһәмияткә ия булган контроль, шулай ук продукциянең (товарның) мәжбүри таләпләргә туры килүен раслау да күздә тотыла.

2.43.2. Инструменталь тикшерү махсус жиһазларда эшләргә, техник приборлардан файдалануга рөхсәт алган инспектор яки белгеч тарафыннан башкарыла.

2.43.3. Инструменталь тикшерү нәтижәләре буенча инспектор яисә белгеч инструменталь тикшерү беркетмәсен төзи, анда инспекторның яки белгечнең төзелү датасы һәм урыны, фамилиясе һәм инициаллары, беркетмә төзегән белгеч, контрольлек итүче зат турында белешмәләр, махсус жиһазлар һәм (яки) техник приборлар, инструменталь тикшерү методикалары, инструменталь тикшерү нәтижәләре, инструменталь тикшерү нәтижәсе, инструменталь тикшерү уздырганда контрольдә тотылуыга тиешле күрсәткелләргә нормалаштырыла торган әһәмияткә күрсәтелә, әлеге күрсәткелләргә билгеләнгән нормаларга туры килүе турында нәтижәләр, инструменталь тикшерү нәтижәләрен бәяләү өчен әһәмияткә ия булган башка мәгълүматлар.

2.44. Экспертиза:

2.44.1. Экспертиза астында, контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләргә үтәлешен бәяләү максатларында, эксперт яки эксперт оешмасы алдына куелган фән, техника, сәнгать һәм һөнәрнең төрле өлкәләрендә махсус белем таләп итүче мәсьәләләр буенча тикшеренүләр үткәрүдән гыйбарәт контроль гамәл аңлана.

2.44.2. Конкрет эксперт биремә экспертизаның түбәндәге бурычларын үз эченә ала:

- Фактларны, хәлләргә билгеләү;
- Тәңгәллек яки аерманы билгеләү.

2.44.3. Экспертиза вәкаләтле орган кушуы буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.44.4. Экспертиза билгеләгәндә һәм тормышка ашырганда контрольлек итүче затлар хокукы:

- Вәкаләтле органга экспертта, эксперт оешмасында мәнфәгатьләр каршылыгы булуы турында хәбәр итәргә.

- Алар буенча эксперт, эксперт оешмасы бәяләмәсен алу өчен өстәмә сораулар тәкъдим итәргә, шулай ук куелган сорауларның формулировкаларын төгәлләштерергә.;

- Экспертизаны гамәлгә ашырганда вәкаләтле органның вазыйфаи заты рөхсәтеннән катнашу һәм экспертка аңлатмалар бирү;

- Эксперт яки эксперт оешмасы бәяләмәсе белән танышырга.

2.44.5. Экспертиза контрольдә тотылуы затның (аның филиаллары, вәкилләкләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча да, шулай ук эксперт яки эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча да башкарылуы мөмкин.

2.44.6. Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле һәм вәкаләтле орган белән эксперт яки эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча һәр конкрет очракта аерым билгеләнә.

2.44.7. Экспертиза нәтижәләре эксперт бәяләмәсе белән рәсмиләштерелә.

2.45. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашырганда вәкаләтле орган, шулай

ук контроль чаралар үткөрүгө жөлеп ителө торган белгечлөр, экспертлар тарафыннан рәсмиләштерелө торган документлар электрон документ рәвешендө төзелө һәм көчөйтөлгөн квалификацияле электрон имза белән имзалана.

2.46. Вәкаләтле органның вазыйфаи затлары тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм муниципаль жир контролен гамәлгө ашырганда кабул ителө торган карарлар турында мәгълүмат:

2.46.1. Вәкаләтле органның вазыйфаи затлары тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителө торган карарлар турында контрольлек итүче затларга хәбәр итү «Россия Федерациясендө дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендөгө 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда һәм тәртиптө, әлегө гамәлләр һәм контроль чараларның бердәм реестрында карарлар турында белешмәләрне урнаштыру, шулай ук аларны мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик бөйләнешен тәэмин итө торган инфраструктура ярдәмендө контрольдө тотучы затларга житкерү юлы белән гамәлгө ашырыла, дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсөтү һәм дөүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада башкару өчен, шул исәптән «Дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) бердәм порталы» федераль дөүләт мәгълүмат системасы аша һәм (яки) дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсөтүнең региональ порталы аша да кулланыл.

2.46.2. Контрольләне торган затка түбәндөгеләр житкерелгән булса, тиешле рәвештө инфрмация алган дип санала.

- белешмәләр әлегө Нигезләмәнең 2.46.1 пункты нигезендө контрольдө тотыла торган затка бирелгән, шул исәптән аңа электрон почта тарафыннан әлегө Нигезләмәнең 2.46.6 пунктында билгеләнгән очрактардан тыш, мәгълүмат ресурсларына, муниципаль контрольне гамәлгө ашырганда яисә дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсөткәндө мәгълүмат системаларына кертелгән мәгълүмат адресы буенча жибәрелде. Тикшерелө торган затка мәгълүмат биру максатларында вәкаләтле орган тарафыннан юридик затны, шәхси эшмәкәрне дөүләт теркәвенө алганда тапшырылган электрон почта адресы файдаланылырга мөмкин;

- белешмәләр көчөйтөлгөн квалификацияле электрон имза белән, дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша яки дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша, бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркөлү процедурасын төгәллөгән контрольлек итүче затлар адресына, мондый мәгълүматларны китерү фактын раслап, электрон документ рәвешендө жибәрелде.

2.46.3. Контрольлек итүче зат тарафыннан вәкаләтле органга электрон рәвештө жибәрелө торган документлар имзалана:

- Гади электрон имза.

- Рәсәй Федерациясө Хөкүмәте билгелөгән электрон формада дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрне алуны сорап мөрәжәгать иткәндө гади электрон имзадан файдалану кагыйдәләре нигезендө ачкычы физик зат тарафыннан алынган гади электрон имза белән.

- «Россия Федерациясендө дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендөгө 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда электрон имза белән көчөйтөлгөн квалификацияле имза.

2.46.4. Үтенечнамәгө, гаризага, шикаятькө, шул исәптән фото - һәм видеоматериалларга кушыла торган материаллар контрольдө тотучы зат тарафыннан электрон рәвештө тапшырыла.

2.46.5. Әгәр Россия Федерациясө законнарында башкасы каралмаган булса, вәкаләтле органга тапшырыла торган документларның күчөрмәләре нотариаль таныйклык таләп ителми.

2.46.6. Эшқуарлык эшчәнлеген башкармаучы, контрольлек итүче зат булып торучы граждандан, вәкаләтле органның вазыйфаи затлары тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителгән карарлар турында, вәкаләтле орган адресына документларны кәгазьдә алу кирәклегенә турында хәбәр жиберү яки вәкаләтле органдан контрольдә тотылуы затның электрон почтасы адресы турында мәгълүмат алу зарурлығы турында хәбәрнамә жибергәндә, һәм аңа документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә жиберү мөмкинлегенә булмаганда, хәбәр ителә, әгәр зат Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасына ия булмаса (Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узун төгәлләмәсә). Күрсәтелгән граждандан вәкаләтле органга документларны кәгазьдә жиберергә хокукы.

2.47. Контроль чара нәтижеләрен рәсмиләштерү, контроль чара нәтижеләре белән танышу, контроль чарасы актына карата каршылыкларны бирү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелегә) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2.48. Контроль чаралар нәтижеләре буенча кабул ителә торган карарлар:

2.48.1. Контроль (күзәтчек) чараларын үткәргәндә мәжбүри таләпләргә бозу очраklары ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль чараларның бердәм реестрына кертелә. Инспектор тарафыннан мәжбүри таләпләргә үтәү буенча күрсәтмәләр бирелә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлтелгән башка чаралар үткәрелә.

2.48.2. Контроль чара үткәргәндә контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләргә бозу очраklары ачыкланган очракта, вәкаләтле орган Россия Федерациясә законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә үтәлгә тиеш:

- Законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау яисә Россия Федерациясә законнарында каралган чараларны биналарны, корылмаларны һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (файдалануны) тыю турындагы һәм контроль чараны уздырганда законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысуллары турындагы мәгълүматның граждандан, оешмалар игътибарына мөмкин булган теләсә нинди ысулы белән житкерү турындагы таләпне судка мөрәжәгать иткәнчә үк кабул итәргә, гражданның, контроль объектына ия булучы һәм (яисә) алардан файдаланучы оешмаларның, аларның биналарын, корылмаларын, бүлмәләрен һәм башка шундый объектларны, алар башкарган эшләр эшчәнлегенә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыра яисә мондый зыян (зыян) китерсә;

- Контроль чара барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда, тиешле мәгълүматны үз компетенциясә нигезендә дәүләт органына жиберергә;

- Мәжбүри таләпләргә бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләргә бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чаралар күрү;

- Күрсәтмәне билгеләнгән срокта үтәмәгән очракта, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәжәгать иткәнчәгә кадәр аның үтәлешен тәэмин итү буенча чаралар күрергә;

- Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәжбүри таләпләргә үтәү буенча рекомендацияләр бирү, башка чаралар үткәрү турындагы мәсьәләне карарга.

2.49. Өгөр контроль чарасын үткөрү, контрольлек итүче затның урнашу урыны буенча контрольдө тотылуучы зат булмавына бэйле рәвештә яисә контрольлек итүче затның эшчәнлеген фактта башкармауга бэйле рәвештә, яисә контрольдө тотылуучы затның башка гамәлләре (гамәл кылмавына) бэйле рәвештә, инспектор контрольлек чарасын үткөрү яисә тәмамлау мөмкин булмавына китергән контроль чарасын үткөрү мөмкинлеген булмау турында акт төзи, ул контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоту, сәбәпләрен күрсәтеп, контрольлек итүче затка контроль чара үткөрү мөмкинлеген булмавы турында хәбәр итә, контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоту торган төрүтпә, «Россия Федерациясендә дөүлөт контроле (күзөтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгә 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясындагы 4 һәм 5 өлөшләрөндө каралган төрүтпә. Бу очракта инспектор өлеген контроль чарасы кысаларында контроль чара үткөрү тәмамланганчы телөсө кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

Өлеген пунктның беренчеге абзацында күрсәтелгән очракта вөкаләтле органның вөкаләтле вазыйфаи заты контрольлек итүче затка карата, контрольлек итүче затка алдан хәбәр итмичө һәм прокуратура органның белән килешмичө, шундый ук контроль чарасын үткөрү турында Карар кабул итөргө хокуклы.

3. Закон тарафыннан саклана торган кыйммөтлөргө зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалау, мөжбүри талөпләрне үтөүне бөйсөз бөялөү

3.1. Закон тарафыннан саклана торган кыйммөтлөргө зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалау профилактика чаралары үткөрү юлы белән ел саен вөкаләтле орган тарафыннан саклана торган зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалау программасы (алга таба - зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасы) нигезөндө гамәлгө ашырыла.

Зыян салу куркынычын кисөтүнең расланган программасы Өлмөт муниципаль районы сайтында «Интернет» мөгълүмат-телекоммуникация чөлтөрендө урнаштырыла.

Вөкаләтле орган шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар уздыра.

3.2. вөкаләтле орган «Россия Федерациясендә дөүлөт контроле (күзөтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгә 248-ФЗ номерлы Федераль законның 10 бүлеген нигезөндө өлеген Нигезлөмөнөң 2.2 пунктының 2 абзацында каралган профилактик чаралар үткөрө.

3.3. Профилактика чараларын үткөргөндө вөкаләтле орган гражданның оешмалар белән бары тик «Россия Федерациясендә дөүлөт контроле (күзөтчелеге) һәм муниципаль контроль турында » 2020 елның 31 июлендәгә 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгелөнгән очракларда гына хезмәттәшлек итө.

Контрольлек итүчеге затлар белән үзара хезмәттәшлек алып барыла торган профилактик чаралар бары тик контрольдө тотылуучы затларның ризалыгы белән йө аларның инициативасы буенча гына үткөрөлө.

Профилактик чаралар уздырганда контроль объектарының закон тарафыннан саклана торган кыйммөтлөргө зыян (зыян) китерүгө турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зыян) китерелүгө ачыкланса, инспектор кичекмөстөн бу хакта вөкаләтле орган жөтөкчөсөнө (начальник урынбасарына) яисә контроль чаралар үткөрү турында карар кабул итүгө вөкаләтле органның башка вазыйфаи затына хәбәр итө.

3.4. Мөжбүри талөпләрне бозуга юл куймау турында кисөтүгө карата каршылыкларны бирү һәм аларны карап тикшерү:

3.4.1. Мөжбүри талөпләрне (алга таба - кисөтү) бозуга юл куймау турында

кисәтүне карау нәтижәләре буенча контрольлек итүче зат тарафыннан вәкаләтле органга каршылыктар бирелергә мөмкин.

3.4.2. Каршылыктарда күрсәтелә:

- Юридик затның исеме, индивидуаль эшкурның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булса) ;

- Салым түләүченең - юридик затның, шәхси эшкурның идентификация номеры;

- Контрольлек итүче зат адресына жиберелгән кисәтү датасы һәм номеры;

- Контрольдә тотучы затның кисәтүдә күрсәтелгән гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата позицияне нигезләү.

3.4.3. Каршылыктар контрольлек итүче зат тарафыннан кәгазь рәвештә почта аша вәкаләтле органга жиберелә яисә гади электрон имза белән имзаланган яки гражданның квалификацияле электрон имзасы белән көчәйтелгән электрон имзасы белән имзаланган электрон документ рәвешендә, вәкаләтле органның электрон почтасы адресына яисә кисәтеп күрсәтелгән ысуллар белән эш итәргә вәкаләтле затның һәм шәхси эшкурның квалификацияле электрон имзасы белән көчәйтелгән электрон имзасы белән жиберелә.

3.4.4. Вәкаләтле орган кисәтүләргә карата каршылыктарны карый, карау нәтижәләре буенча контрольлек итүче затка каршылыктар алган көннән 20 эш көне эчендә мәжбүри таләпләрне һәм таләпләрне бозуга юл куймау турында, мондый кисәтү һәм аларны карау өчен юридик зат, индивидуаль эшкур тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 10 февралендәге 166 номерлы карары белән расланган «Муниципаль хокукий актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау, юридик зат, индивидуаль эшкур тарафыннан мондый кисәтүгә һәм аларны карау тикшерүгә юл куймау турында кисәтү төзү һәм жиберү кагыйдәләрен раслау хакында» карары белән расланган мондый кисәтүнең үтөлеше турында хәбәрнамәләр бирү кагыйдәләренең 6 пунктында билгеләнгән тәртиптә җавап жиберә. Каршылыктарны карау нәтижәләре мәжбүри таләпләрне бозуларны профилактикалау буенча чараларны оештыру һәм уздыру, муниципаль жир контролен оештырганда һәм юридик затларның һәм шәхси эшкурларның хокукларын һәм ирекларын чикләүгә бәйле булмаган башка максатларда риск-ориентлашкан якин килүне куллануны камилләштерү максатларында вәкаләтле орган тарафыннан кулланыла.

3.4.5. Вәкаләтле орган үзе игълан иткән кисәтүләренә исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткөрү өчен тиешле мәгълүматларны куллана.

3.5. Консультация:

3.5.1. Муниципаль жир контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча консультация бирү (аңлатмалар) вәкаләтле органның вазыйфаи заты тарафыннан контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренең түләү алынмый торган мөрәҗәгатьләре буенча гамәлгә ашырыла.

3.5.2. Консультация вәкаләтле органның вазыйфаи заты телдән телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итү яки профилактик чара, контроль чара үткөрү барышында, шулай ук язма рәвештә гамәлгә ашырыла.

3.5.3. Телдән һәм язма формада консультация бирү түбәндәге мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

- Вәкаләтле орган компетенциясе;

- Мәжбүри таләпләрне үтәү;

- Контроль чаралар үткөрү;

- Җаваплылык чараларын куллану.

3.5.4. Консультация нәтижәләре буенча контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә язма рәвештә мәгълүмат бирелми. Контрольлек итүче зат

«Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатъләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда язма җавап бирү турында запрос җибәргә хокуклы.

3.5.5. Вәкаләтле органның вазыйфаи заты консультацияләүне гамәлгә ашырганда, Россия Федерациясе законнары нигезендә аның белән керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

3.5.6. Консультация барышында вәкаләтле органның вазыйфаи затларының, контроль чарада катнашучыларның конкрет контроль чарасына, карарларына һәм (яки) гамәлләренә бәя биргән мәгълүмат, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынаулар нәтиҗәләре бирелми.

3.5.7. Консультация барышында вәкаләтле органның танылган вазыйфаи затына булган мәгълүмат, мәҗбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольлек итүче затны бәяләү максатларында, контроль орган тарафыннан кулланылырга тиеш түгел.

3.5.8. Вәкаләтле орган консультацияләр исәбен алып бара.

3.5.9. Контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренең бертиплы мөрәжәгатъләре буенча консультация бирү вәкаләтле органның вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзаланган язма аңлатма Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

3.6. Профилактик визит:

3.6.1. Профилактик визит инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә йө видео-конференц-элементдән файдалану юлы белән үткәрелә.

3.6.2. Профилактик визит барышында инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы затка консультация бирелә, шулай ук контроль объектларын риск категориясенә кертү өчен кирәкле белешмәләр җыю гамәлгә ашырыла.

3.6.3. Мәҗбүри профилактик визит гадәттән тыш югары һәм югары риск категориясенә кертелгән контроль объектларына карата һәм түбәндәге үзенчәлекләргә исәпкә алып гамәлгә ашырыла:

- Мәҗбүри профилактика визитын уздыру турында контрольлек итүче затка вәкаләтле орган тарафыннан аны үткөрү датасына кадәр 5 эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

- Контрольлек итүче зат, аны үткөрү датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча, вәкаләтле органга хәбәр итеп, мәҗбүри профилактик визит уздырудан баш тартырга хокуклы.

- Мәҗбүри профилактик визит елына бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә гамәлгә ашырыла.

- Мәҗбүри профилактик визитны гамәлгә ашыру вакыты бер эш көне тәшкил итә.

4. Вәкаләтле орган карарларына, вәкаләтле органның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

4.1. Вәкаләтле орган карарларына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә карата шикаять бирү хокукына контрольлек итүче зат ия, аңа карата өлеге Нигезләмәнең 4.2.3 пункттында күрсәтелгән карарлар кабул ителгән яисә гамәл кылмаган) зат ия.

4.2. Шикаятьне судка кадәр бирү тәртибе:

4.2.1. Шикаять, өлеге Нигезләмәнең 4.2.2 пункттында каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләргә региональ порталыннан файдаланып, контрольлек итүче зат тарафыннан электрон рәвештә вәкаләтле органга тапшырыла. Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә

квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаять биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

4.2.2. Шикаять вәкаләтле орган рәисе (рәисе урынбасары) тарафыннан теркәлгән көннән 20 эш көне эчендә карала.

4.2.3. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм мәнфәгатләре турыдан-туры бозылган, судка кадәр шикаять бирүгә хокуклы контрольлек итүче затлар:

- Контроль чаралар үткөрү турында карарлар кабул итү;
- Контроль чаралар актлары исемлеге;
- Контроль чаралар кысаларында контроль органның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) контроль

4.2.4. Вәкаләтле орган карарына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять контрольлек итүче зат үз хокукларын бозу турында белгән яисә белергә тиеш булган көннән соң 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

4.2.5. Шикаять бирү срогының нигезле сәбәпләре аркасында шикаять биргән зат үтенечнамәсе буенча әлеге срок вәкаләтле орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

4.2.6. Шикаятьне биргән зат шикаять буенча карар кабул ителгәнчә аны тулысынча яисә өлешчә чакыртып ала. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рәхсәт ителми.

4.2.7. Шикаятьтә вәкаләтле органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

4.2.8. Вәкаләтле орган шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча карар кабул итә:

- Вәкаләтле органның шикаять бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

- Вәкаләтле органның шикаять бирелә торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында;

4.2.9. Шикаять белдерелә торган карарның үтәлешен туктатып тору турындагы үтенечнамә буенча карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә шикаять биргән затка жибәрелә.

4.2.10. Шикаять үз эченә алырга тиеш:

- Вәкаләтле органның исеме, вазыйфаи затның фамилиясе, атасының исеме (булса), кире кагылган карар.

- Гражданның яшәү урыны (эшчәнлек алып бару урыны) турында белешмәләр, яисә мөрәжәгать итүче оешманың исеме, әлеге оешманың урнашу урыны турында белешмәләр, ышанычнамә буенча шикаять бирүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булса), шикаятьне карау вакытында үзара бәйләнешне гамәлгә ашыруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар кабул итүнең теләгән ысулы;

- Вәкаләтле органның шикаять бирелә торган карары һәм (яки) аның вазыйфаи затының гамәлләре (гамәл кылмау) турында белешмәләр, алар контрольдә тотучы затның шикаять биргән хокукларын бозуга китерә яисә китерә ала;

- Мөрәжәгать итүче вәкаләтле орган карары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәлләре (гамәл кылмаулары) белән килешмәгән нигезләр һәм дәлилләр. Мөрәжәгать итүче тарафыннан аның дәлилләрен раслаучы документлар (булган очракта), мондый документларның күчәрмәләре тапшырылырга мөмкин;

- Шикаять биргән затның таләпләре;

- Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса,

шикаять бирелә торган контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрында контроль чараның исәп номеры.

4.2.11. Шикаятьтә вәкаләтле органның вазыйфаи затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм милкенә зыян китерү яисә кимсетү чагылышлары булырга тиеш түгел.

4.2.12. Шикаять бирү, аңа тиешле хокук бирелгән очракта, контрольдә тотучы затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4.2.13. Шикаятькә Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең, аның иҗтимагый вәкиленең, Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең шикаятькә кагылышлы позициясе кушылырга мөмкин. Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең, аның иҗтимагый вәкиленең, Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең позициясенә җавап шикаять буенча карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә шикаять биргән вәкаләтле орган тарафыннан җибәрелә.

4.2.14. Вәкаләтле орган җитәкчесе (җитәкчесе урынбасары) шикаять алынган көннән 5 эш көне эчендә шикаятьне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

- Шикаять әлеге Нигезләмәнең 4.2.4 һәм 4.2.5 пунктларында күрсәтелгән шикаятьне бирү срогы чыкканнан соң бирелде һәм аны торгызу яисә шикаять бирү срогының юкка чыгуын торгызу турында үтенечнамәләр булмаса;

- Шикаять буенча карар кабул ителгәнче, аны биргән заттан шикаятьне кире алу турында гариза килсә;

- Шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары законлы көченә керсә;

- Элегрәк вәкаләтле органга шул ук контрольдә тотучы заттан шул ук нигезләр буенча башка шикаять бирелсә;

- Шикаятьтә контроль (күзәтчелек) органының вазыйфаи затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм милкенә зыян китерү куркынычы булган начар сүзләр булса;

- Элегрәк әлеге контрольдә тотучы затның шикаять белән кабат мөрәҗәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган фактлар ачыкланса, яңа дәлилләр яки шартлар китерелмәсә;

- Шикаять тиешле вәкаләтле органга тапшырылмаса;

- Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаять бирүнең суд тәртибе генә каралган.

4.2.15. Әлеге Нигезләмәнең 4.2.15 пунктындагы 4-9 абзацларында күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтиҗәсе булып тормый һәм вәкаләтле орган карарларына, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) судтан шикаять бирү өчен нигез була алмый.

4.3. Вәкаләтле орган шикаятьне караганда тикшерү эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирү подсистемасын куллана, шикаятьне карау дәүләт яисә закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләр һәм документлар белән бәйлә очраклардан тыш. Тикшерү эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирү системасын алып бару кагыйдәләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана. Дәүләт яисә закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләр һәм документлар белән бәйлә шикаятьне карау контроль рәвеште турындагы нигезләмәдә каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Вәкаләтле орган контроль эшчәнлегенә карата шикаятьләрне карау барышы турында белешмәләрне судка кадәр шикаять бирү системасына тапшыруны тәэмин итәргә тиеш.

4.4. Шикаять вәкаләтле орган тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 4.2.2

пунктында каралган срокта каралырга тиеш.

4.5. Вәкаләтле орган контрольлек итүче заттан шикаять биргән заттан, шикаять предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар соратып алырга хокуклы. Контрольдә тотучы зат күрсәтелгән мәгълүматны һәм документларны соратып алу жибәргәннән соң 5 эш көне эчендә тапшырырга хокуклы. Шикаятьне карау вакыты, шикаять предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы гариза жибәргәннән соң, вәкаләтле орган тарафыннан аларны алган вакытка кадәр, ләкин гариза жибәргәннән соң 5 эш көненнән дә артмаска тиеш. Контрольдә тотучы заттан шикаять предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

Шикаятьне биргән зат шикаять буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаять предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

Шикаять биргән контрольдә тотучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынган оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

4.6. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезләгән һәм (яисә) гамәл кылуын (гамәл кылмавын) раслау бурычы вазыйфаи затның шикаять белдерелә торган карарына һәм (яисә) гамәленә (гамәл кылмавына) вәкаләтле органга йөкләнә.

4.7. Шикаятьне карау нәтижеләре буенча вәкаләтле орган житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- Шикаятьне канәгатьләндерми калдыра.
- Орган карары тулысынча яисә өлешчә гамәлдән чыгара.
- Вәкаләтле орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә.
- Вәкаләтле органның вазыйфаи затларының гамәлләрен (гамәл кылмауларын) законсыз дип таний һәм асылда, шул исәптән кирәк булганда билгеле бер гамәлләр башкару турында карар чыгара.

4.8. Кабул ителгән карарны нигезли торган вәкаләтле орган житәкчесенәң (житәкче урынбасарының) карары, аны үтәү срогы һәм тәртибе дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр бердәм порталында һәм (яисә) региональ дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталында контрольдә тотыла торган затның шәхси кабинетында ул кабул ителгән көннән алып бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.

Муниципаль район Башлыгы

(Handwritten signature in blue ink)

Т.Д. Нагуманов

Татарстан Республикасы
 Әлмәт муниципаль районында
 муниципаль жир контроле
 турындагы Нигезләмәгә 1 нче
 кушымта

Муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан эчтәлегә,
 индикатив күрсәткечләр

Төп күрсәткечләр	Максатчан күрсәткечләр
Жир законнарын ачыкланган бозулар арасынан юкка чыгарылган хокук бозулар проценты	70%
Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын уздыру планын үтәү проценты	100%
Муниципаль контроль (күзәтчелек) чараларын уздырганда муниципаль контроль органы һәм (яисә) аның вазыйфаи заты гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата нигезле шикаятьләр процентлары	0%
Контроль (күзәтчелек) чараларының юкка чыгарылган нәтижәләре	0%
Административ йогынтының тиешле чаралары күрелмәгән нәтижәле контроль (күзәтчелек) чаралары процентлары	5%
Административ жәза билгеләү турында муниципаль контроль органы материаллары буенча чыгарылган суд карарлары проценты	95%
Муниципаль контроль органы чыгарган гомуми саннан административ хокук бозулар турындагы эшләр буенча суд тәртибендә юкка чыгарылган карарларның проценты	0%

Индикатив күрсәткечләр

1.	Үткәрелгән чараларның параметрларны характерлаучы индикатив күрсәткечләр				
1.1.	План (рейд) биремнәре үтөлеше (карау)	$Врз = \frac{РЗф}{РЗп} \times 100$	Врз - план (рейд) биремнәре (күзәтүләр) үтөлеше % РЗф-үткәрелгән план (рейд) биремнәр саны (карау) (б.) РЗп-расланган план (рейд)	100 %	Расланган план (рейд) биремнәре

			биремнәр саны (карау) (бер.)		
1.2.	Планнан тыш тикшерү нәтижеләре	$V_{вн} = (P_{ф} / P_{п}) \times 100$	Планнан тыш тикшерү нәтижеләре Pф - планнан тыш тикшерүләр саны (бер.) Pп-планнан тыш тикшерүләр үткөрү өчен күрсәтмәләр саны (бер.)	100 %	Контроль органга кәргән хатлар һәм шикаятләр
1.3.	Нәтижеләр буенча шикаят бирелгән тикшерүләр өлеше	$J \times 100 / P_{ф}$	Ж-шикаятләр саны (бер.) Пф-үткәрелгән тикшерүләр саны.)	0%	
1.4.	Доля проверок, результаты которых были признаны недействительными	$P_{н} \times 100 / P_{ф}$	Пн-гамәлдә түгел дип табылган тикшерүләр саны (бер.) Пф-үткәрелгән тикшерүләр саны (бер.)	0%	
1.5.	Милекче булмауга бәйлә рәвештә үткәрелә алмаган планнан тыш тикшерүләр өлеше һ.б.	$P_{о} \times 100 / P_{ф}$	Тикшерү нәтижеләре буенча, тикшерелүче зат булмау сәбәпле үткәрелмәгән тикшерүләр (бер.) Пф-үткәрелгән тикшерүләр саны (бер.)	30%	
1.6.	Килешү кире кагылган планнан тыш тикшерүләр уздыру турында прокуратурага килештерүгә юнәлдерелгән гаризалар өлеше	$K_{зо} \times 100 / K_{пз}$	Кзо-килешүдән баш тарткан гаризалар саны (бер.) Кпз-килештерүгә бирелгән гаризалар саны	10%	
1.7.	Нәтижеләре буенча материаллар кабул итү өчен вәкаләтле органнарга жиберелгән тикшерүләр өлеше	$K_{нм} \times 100 / K_{вн}$	К нм - вәкаләтле органнарга жиберелгән материаллар саны (бер.) Квн-ачыкланган тәртип бозулар саны (бер.)	100 %	

1.8.	Үткөрөлгөн профилактик чаралар саны			Шт.	
2.	Файдаланылган хезмэт ресурслары күлөмөн характерлаучы индикатив күрсөткөчлөр				
2.1.	Штат берәмлеклөрө саны			Чел.	
2.2.	Муниципаль контроль органы хезмөткөрлөрөнө контроль чаралар йөклөмөсө	Км / Кр= Нк	Км - контроль чаралар саны (бер.) Кр-муниципаль контроль органы хезмөткөрлөрө саны (бер.) Нк-1 хезмөткөргө йөклөнөш (бер.)		